

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Drukiem i nakładem „Drukarni Bydgoskiej” Spółki Akc.

PRENUMERATA

w ekspedycji i agenturach w Bydgoszczy z dodatkiem tygodniowym „Dziennika Miejskiego” wynosi wartość 5.40 zł, na pocztach, przez listowego w dom 6.48 zł. — Miesięcznie 1.80 zł, przez listowego w dom 2.18 zł, pod opaską w Polsce 4.00 zł, do Francji i Ameryki 6.00 złotych, do Gdańska 5.00 guldów, do Niemiec 5.00 marek. — W razie przeskód w zakładzie spowodowanych wyższą siłą, strajków lub t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a prenumeratorzy nie mają prawa do odszkodowania. Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe oraz od 5—6 po południu. Ekspedycja otwarta od godziny 8 rano do godziny 6 wiecz. bez przerwy. Redaktor odpowiedzialny: Czesław Budnik.

Adres
redakcji i administracji
ulica Poznańska 30.

OGŁOSZENIA

15 groszy od wiersza milim., szerokości 36 milim. Za reklamy od milim. na stronie przed ogłoszeniami 72 milim. 40 groszy, w tekście na drugiej lub dalszych stronach 50 groszy, na 1-ej stronie 75 groszy. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr. każde dalsze 10 groszy, dla poszukujących pracy 50 proc. zniżki. Przy częstym powtarzaniu udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. Ogłoszenia zagraniczne 100% nadwyżki. Rękopisy zostają w administracji. — Konta bankowe: Bank Bydgoski T. A. — Bank Ludowy. — Bank M. Stadhagen T. A. — Bank Dyskontowy. Konto czekowe: P. K. O. nr. 203713 — Poznań. Aby uniknąć niedokładności, ogłoszeń telefonem nie przyjmuje się.

Telefon administracji 315.

Telefon naczelnego redaktora nr. 316.

Telefon redakcji 326.

Numer 47.

BYDGOSZCZ, piątek, dnia 27 lutego 1925 roku.

Rok XIX.

Interes Państwa i ambicje biurokracji.

II.

[Obecna Ustawa o Kontroli Państwowej i projekty jej zmiany. — Stanowisko Sejmu w tej sprawie. — Warunki niezbędne dla skuteczności pracy Kontroli Państwowej.]

Kontrola Państwowa działa na zasadzie Ustawy z dn. 3 czerwca 1921 r., która w artykule 4-tym nadaje jej także prawo badania, czy „czynności gospodarcze i finansowe władz i urzędów państwowych były wykonane z należytą oszczędnością i celowo pod względem gospodarczym”. Zgodnie z Ustawą, Kontrola Państwowa wykonywa obecnie dwojakiego rodzaju czynności: kontrolę następną i kontrolę faktyczną; pierwsza polega na sprawdzaniu rachunków i zamknięć rachunkowych, dotyczących budżetu państwowego; do kontroli zaś faktycznej należy badanie umów, zobowiązań, bieżących rachunków, rewizja kas itd.; są to czynności, wkraczające już w dziedzinę gospodarczości i celowości wydatków.

Opierając się na art. 9-ym Konstytucji Rzeczypospolitej, który powiada, że „Najwyższa Izba Kontroli powołana jest do kontroli całej administracji pod względem finansowym”, a nie wspomina o kontroli pod względem gospodarczym, t. zn. celowości i oszczędności wydatków — biurokracja jest zdania, że funkcje Najwyższej Izby Kontroli Państwowej winny być sprowadzone wyłącznie do kontroli następnej (obrachunkowej), a kontrola faktyczna może być wykonywana tylko, jako czynność pomocnicza dla pierwszej. Taka ścisła interpretacja konstytucji, oczywiście, prowadzi do ograniczenia obecnego zakresu działania Najwyższej Izby Kontroli; w tym też kierunku, w końcu 1923 r., został opracowany, bez udziału Najwyższej Izby, i następnie przyjęty przez Radę Ministrów, projekt nowej Ustawy o Kontroli Państwowej; projekt ten nie był jednak złożony Sejmowi.

Sejm, jak się zdaje, stoi na innym stanowisku, więcej odpowiadającym interesowi państwa; w swych rezolucjach, uchwalonych przy dyskusji budżetowej w r. 1924, Sejm wzywa Rząd, aby w ciągu 4-ch miesięcy przedstawił projekt nowej Ustawy o Kontroli Państwowej, aby projekt ten był jednak złożony Sejmowi.

Jednocześnie Sejm dąży do wytworzenia ścisłego kontaktu z Najwyższą Izba Kontroli; świadczą o tem uchwalone rezolucje, żądające, aby Najwyższa Izba komunikowała niezwłocznie Sejmowi o wykrytych przy rewizji, niebezpiecznych dla Skarbu i Państwa, faktach i nadużyciach, oraz o tych wypadkach, kiedy żądania Kontroli Państwowej pozostają bez załatwienia przez Rząd dłużej niż trzy miesiące, lub też kiedy odpowiedź ze strony danego minister-

stwa jest niewystarczająca: Przewodniczący komisji budżetowej w swej mowie w dn. 28 listopada 1924 r., wyraźnie zaznaczył, że materiał, którym rozporządza Najwyższa Izba Kontroli, jest wielkiej wagi dla komisji budżetowej, że współdziałanie Komisji z Izba powinno być ściślejsze, gdyż w tem współdziałaniu leży jeden ze środków do osiągnięcia oszczędności w administracji; w końcu dodał: „współdziałanie mieści się w ramach Ustawy o kontroli państwowej; gdyby jednak ramy te trzeba było rozszerzyć, Sejm niewątpliwie zechce Ustawę znowelizować”.

Z przytoczonych tu rezolucji i przemówień sejmowych widzimy, że Sejm, wbrew opinii biurokracji, wypowiedział się wyraźnie za zupełnym niezależeniem Najwyższej Izby Kontroli Państwowej i rozszerzeniem jej kompetencji. Zmiana w tym sensie, t. zw. teraz „nowelizacja” Ustawy o Kontroli Pań-

stwowej jest sprawą pilną i niezbędną dla uregulowania wzajemnego stosunku Rządu i Kontroli. Dokładne oznaczenie zakresu działania Najwyższej Izby Kontroli usunie nieporozumienia i przeszkody, powstające nieraz z fałszywej ambicji poszczególnych przedstawicieli administracji państwowej i przyczyni się do skuteczniejszej, niż dotychczas, pracy Kontroli Państwowej.

Sama jednak ustawa nie wystarczy; aby pożądaną w interesie Państwa cel uporządkowania gospodarki państwowej i wprowadzenie do niej racjonalnej oszczędności mógł być osiągnięty, potrzeba jeszcze, oprócz ustawy: z jednej strony umiejętności, bezstronności i taktu postępowania osób, którym powierzone są czynności rewizyjne i kontrolujące, a z drugiej — chętnego współdziałania z Kontrolą samego Rządu, tj. osób, stojących na czele poszczególnych urzędów państwowych; tego wymaga dobro Rzeczypospolitej.

Wielka debata o naszej polityce zagranicznej.

Smutny horoskop dla sowietów. — Pokój z Rosją jest tak samo trudny jak wojna. — Niemcy dymiącym wulkanem. — Nasze położenie geograficzne jest prawdziwym łożem Madalowem. — Z Niemcami musimy stoczyć bitwę o Gdańsk. — Min Skrzyński nie wrzy w powrót przedwojennych stosunków. — Pakt gwarancyjny między Francją i Anglią nie istnieje. — Demokracja zniży charakter konkordatu. — Sprawę korytarza stworzyli Niemcy dla wywoływania fermentu. — Cierniowa droga do porozumienia z Rosją. — Karzełek litewski nie działa nam na nerwy.

Warszawa, 25. 2. (PAT) Sejmowa komisja spraw zagranicznych, prowadziła dalszą dyskusję nad exposé ministra spraw zagr.

Pos. Rudziński (Wyzw.): Pp. Stroński i Koziński kładli nacisk na konieczność pokojowego stosunku do Rosji. Przeciwnemu nic nie mam, ale w ich przemówieniach przebiegała się wiara, że Rosja dojdzie do takiego układu życia wewnętrznego, który pozwoli Polsce ustosunkować się do Rosji w sensie przyjaźni czynnej. Jest to koncepcja krótkowzroczna. Raczęj Rosja w przyszłości rozbije się na poszczególne państwa narodowościowe. Polityka bolszewicka przyspieszy ten proces. Koncepcja polityczna obozów demokratycznych i lewicowych jest tryzmania się politycznej linii południowej (Rumunja, Mała ententa i Turcja). Skoro p. min. Skrzyński wyjazdem do Helzingsforsu zapoczątkował politykę przyjaźni z państwami bałtyckimi, należy kontynuować tę linię.

Pos. Lieberman (PPS): Sytuacja międzynarodowa nie da się opanować formułkami. Musimy dążyć do utrzymania pokoju z Rosją, ale o harmonijnym życiu z nią niema mowy. Pokój z Rosją jest tak samo trudny, jak wojna. Co do intryg trzeciej międzynarodówki, najlepszą odpowiedzią będzie właściwa polityka wewnętrzna, zwłaszcza opanowanie bezrobocia. Najzaciętszym wrogiem naszym są Niemcy oficjalne, dymiący wulkan pełen niespodzianek dla całego świata. Sprzeczności terytorjalne między nami i Niemcami są dla Niemiec kwestją życia lub śmierci. Powinniśmy głośno mówić, że stojmy za protokołem genewskim. Nasze położenie geograficzne jest dla nas prawdziwym łożem boleści. W którą stronę się obrócimy, to nas boli. Milita-

ryzm nie sprostą tej sytuacji. Zbrojenia nie rozwiążą tej sprawy, bo automatycznie prowadzą do wojny. P. minister powinien poddać rewizji cały swój aparat dyplomatyczny.

Pos. Dębski (Piast): Sprawa bezpieczeństwa wysuwa się na pierwszy plan. Rząd słusznie robi, obstawając przy protokole genewskim. W Niemczech widzimy konsolidację i rozbudowę na każdym polu. Niepokoi nas rozwój przemysłu wojennego i chemicznego. Z ust prezydenta gabinetu padają słowa, domagające się rewizji Traktatu Wersalskiego. Przypuszczamy, że to chęć ułatwienia sobie bitwy, która musi być stoczona w sprawie Gdańska. My tej bitwy przegrać nie możemy. Co prawda, przychodzi ona w chwili niedogodnej, ale jest szczęściem w nieszczęściu to, że Niemcy, będąc dobrymi organizatorami, są zлыми psychologami i zawczasie się zdemaskowali wobec Europy. Kontynent nie jest dziś rozbity i wystąpi solidarnie.

P. minister Skrzyński: Pragnę scharakteryzować ogólne podstawy naszej polityki zagranicznej. Synteza polityki polskiej jest pokojowość twórcza, organizująca życie wspólne z innymi narodami. Oblicze polityki polskiej jest pokojowe, chociaż nasz wróg stara się nałożyć na nie różne maski. Podpisanie przez nas protokołu genewskiego, było więc dla nas wyznaniem wiary, zarazem jednak było zajęciem stanowiska, z którego nie będzie łatwo wyrugować Polskę. Uważam, że świat nigdy nie wróci do stosunków przedwojennych. Cała maszyneria dyplomatyczna została zupełnie rozbita. W stosunku do Litwy stanowisko nasze nie uległo zmianie, gdyż Polska jest mocarstwem zbyt wielkim w porównaniu do Litwy, aby prowadziła po-

Picie najlepszą herbatę

W. WYSOCKI I S-ka

litykę nerwową. Mówi się o pakcie gwarancyjnym. Na ten temat nie rozpoczęły się żadne rozmowy między kancelarjami Francji i Anglii. Anglia nie może pozostawić kontynentu za kanałem na los przypadku. Niemożliwym jest więc pakt, któryby rzucił Polskę na łup sąsiadów. Wśród prac, które są przejawem pokojowych tendencji Polski, należy wymienić przedstawioną wczoraj sprawę konkordatu, który zmienia położenie stanu faktycznego na prawny. Konkordat jest oparciem się o wielką instytucję moralną o wielkim znaczeniu międzynarodowym, jaką jest Stolica Apostolska. Obok znaczenia, jakie ma w religijnym narodzie, konkordat ten jest wysoce demokratyczny.

Co do stosunków z Niemcami, to za parę dni zjedzą się nasze delegacje do rokowań w sprawie traktatu handlowego. Kanclerz Luther oświadczył, że sprawa korytarza stwarza sytuację niemożliwą dla Prus Wschodnich, tymczasem trybunał powołany do rozstrzygnięcia sporów na tle komunikacji w korytarzu, w ciągu trzech lat nie rozstrzygnął żadnego sporu. Po plebiscycie Rada Ambasadorów pozostawiła obecne granice, więc musimy odeprzeć powoływanie się na to, że uchwała Rady Ambasadorów nie stoi na gruncie Traktatu Wersalskiego, gdyż granice nasze były zapewnione w ten sposób, że obie strony Wisły miały należeć do Polski. Gdy Niemcy wskazywały na trudności komunikacyjne, zwracając się dawniej do Rady Ambasadorów, zwrócono im uwagę, że cały ruch między Niemcami a Prusami Wschodnimi odbywa się drogą morską. Obecnie przedsiębiorstwa nawigacyjne u skarżają się na zmniejszenie się ruchu, które nastąpiło wskutek ułatwień komunikacji lądowej przez polskie terytorium.

Przechodząc do stosunków z Rosją musimy zaznaczyć, że rozmowy z Rosją sowiecką wynikają z chęci polityki pokojowej. Ta droga jest cierniową pokrytą, ale gdyby najlepsze wysiłki miały doprowadzić do zawodu to gdybym był pewien tego zgóry, mimo to ich nie zaprzęstałbym i ponawiałbym dopóty, dopóki nie odniosłyby skutku. Cały świat powinien być przekonany o naszej dobrej woli.

WIEC

w sprawie wyborów do Rady Kas Chorob
odbędzie się
dzisiaj 25 bm. o godz. 8 wieczorem
w „OGNISKU”.

Pracownicy umysłowi zatrudnieni w handlu, bankach, przemyśle i biurowości nie aniebudujcie sposobności zabezpieczenia sobie bytu w czasie choroby. (49.0)

Stawcie się więc licznie na wiec.

Restauracja i Winiarnia „Resursa Kupiecka” Wykrointna kuchnia. Codziennie koncert artystyczny.

Obwieszczenie.
Postępowanie upadłościowe.

Co do majątku kupca Bolesława Suligo-wskiego w Bydgoszczy-Okolu ul. Grunwaldzka nr. 108 wdrożono z dniem dzisiejszym t. j. z dn. 18 lutego 1925 o godz. 13 postępowanie upadłościowe.

Zarządcą masy mianowanokupca Maksymiljana Lewandowskiego w Bydgoszczy ulica Gdańska 54.

Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do d. 31. marca 1925. włącznie. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustalenia ustanowienia wydziału wierzyteli, a także celem powzięcia uchwały co do wkrestii, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach oraz celem zbadania zgłoszonych wierzytelności wyznaczone w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 15 kwietnia 1925 r. o godz. 10 przed południem.

Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 31 marca 1925 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tom, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy.

Bydgoszcz, dnia 18 lutego 1925. 4059)
Sekretarz Sądu Powiatowego.

Sprzedaż przymusowa

Dnia 27 II b. r. o godz. 10.30 przed południem będę sprzedawał przy ul. Król. Jadwigi 15 najwięcej dającymu i za gotówkę 1 pokój męski składający się z 1 szafy do książek, 1 biurka i krzesła, 1 stół, 4 krzesła, 1 szafa, oraz 2 fotele skórzane (wszystko czarny dąb). 5004

Malak, komornik sądowy w Bydgoszczy

Sprzedaż przymusowa

Dnia 27 II b. r. o godz. 12 przed południem będę sprzedawał przy ul. Św. Trójcy 19 najwięcej dającymu za gotówkę

urządzenie sklepowe, kapelusze damskie, czapki męskie i t. d. 5002

Malak, komornik sądowy w Bydgoszczy

Kierownictwo Rejonu Inżyn. i Saperów w Grudziądzu

ogłasza nieograniczony przetarg na szereg robót budowlan.

w garnizonie Grudziądz, G. uca, Chelmon, Starogard, Chojnice, Gniew i Kościerzyna na okres do dnia 31 XII 1925 r.

Przetarg odbędzie się w dniu 10 marca b. r. o godz. 10. Blisze szczegóły przetargu ogłoszone zostały w numerze 53 „Polski Zbrojnej” z dnia 22 II 1925 r. i nr. 43 „Monitoru Polskiego” z dnia 21 II 1925 r. 4854

Maszyna

do krajania papieru format 72 cm, nowa, nowoczesne wykonanie z motorem na sprzedaż.

Oferty pod „Intrologatornia” do administracji Dziennika Bydgoskiego.

Piotr Kozłowski, fryzjer.
Skład główny i oddział dla panów Mostowa 3. Oddział dla pań: Grodzka 18, naprzeciw bocznego wyjścia Kina Nowości.

Poleca łaskawej pamięci pań swój sympatycznie urządzonej 4895

salonik
do mycia głowy, andulacji i manicury. Usługa troskliwa i wzorowa.

Na post
małpasy prima prawdziwe angielskie śledzie, obrzyny, tłuste z szerokim grzbietem sztuka tylko 60 gr. **Mino** sztuka tylko 50 gr. Prima solone sardelki, kilka razy w tygodniu śledzie świeżo marynowane w znanej dobruć sztuka tylko 15 gr., rolmopsy własnej roboty sztuka tylko 15 gr. Wielka partia śledzi tłustych sztuka tylko 10, 12 i 15 gr. W kecach taniej. Zofja Reyerowa tylko ul. Długa nr. 18, obok składu nasion Wedel. 4774

Przekonaj się!!! o stałe wielkim wyborze Przekonaj się!!!
płaszczy i ubiorów męskich i damskich oraz manufaktury --- bielizny damskiej i męskiej - towarów bieliznianych - obuwia damskiego i męskiego
na najdogodniejszych warunkach kupna 2520
NA RATY!
E. ZAREMBA i S-KA.
Bydgoszcz, ulica Długa 66 I. piętro róg Podwale.

Wielka Wystawa dywanów
przebogata w przepych deseni, kolorów i gatunków, jak:
Dywany wschodnie: Taebriś, Kendza, Beludzystan, pluszowe: Tournay, Astra, Imperial, Turak, Axminster
w najlepszej jakości i ołbrzymim wyborze
odbędzie się w niedzielę dnia 1 marca 1925 r. od godziny 4-ej do 6-sj.
Każdy się może przekonać, że poraż pierwszy nadarza mu się sposobność podziwiania tej bogatej wystawy, na którą uprzejmie zaprasza
A. O. JENDE
Specjalny dom dywanów i dekor. wewnątrz.
Bydgoszcz, ul. Gdańska 165
Telefon 14-49.

Nadzwyczajna okazja!

Dlaczego uskarzasz się stałe na podagę i reumatyzm swoim znajomym uszy na pełniac tak. że ci kożig z drogi schod i jezeli rzec w temu nic nie czynisz. Idź leniej do najbliżej apteki i kup nasz mionkrotnie skutecznym dalek znanym
CAPSINAP
nazwa prawnie zastrzeżona a doznasza natychmiastowej uigi. 4369

Kartofle zakupimy
1200 centr. kartofli Wohltmann i 800 centr. kartofli Alma. Oferty z podaniem ceny i terminu dostawy uprasza
Lloyd Bydgoski (Schleppschiffahrt) Tow. A/c. Bydgoszcz, ul. Grodzka 28-29. 4975

200 koszy centnar.
z zielonej wikliny po cenach konkurencyjnych oferuje
Schronisko dla Niewidomych ul. Kollataja 12-14 telefon 1122

Stacja benzyny
Plac Wolności
la benzyna lekka
a 0,85 zł za litr. 4610

Polecam po cenach konkurencyjnych 4974
la cebule
Jedalska
większych i mniejszych ilościach. 4974
J. Kozłowski, Kocyna, Hurtownia kolonijalna, Telefon 83.

Drukarza-Maszyniste
poszukuje zaraz 4582
Drukarnia Głosu Wąbrzeskiego, Wąbrzeźno

Sprzedaj okazja!
3 używane
pianina
od 800 zł. począwszy także na raty oddam.
B. Sommerfeld,
fabryka fortepianów,
Bydgoszcz, 4627
ulica Śniadeckich 56.

DRUKARNIE — BACZNOŚCI!
100% ZYSKU
uzyskacie, sprzedając odpadki sprasowane i ubite w bale, używając do tego naszych uniwersalnych pras do odpadków papierowych, tkanin, szmat, skór i t. p.
Niezbędny i opłacający się sprzęt, utrzymuje porządek, prostej a silnej budowy. Jednorazowy koszt minim. Oferty wysyła 4744
D/H Edward Kępiński, Poznań, Fredry 4.
WAŻNE DLA HURTOWNI ODPADKÓW PAPIERU I T. P.

Imieniem
Quaker Oats Co., Chicago
sprzedajemy
amerykańską mąkę
pszenną i żytnią
z załadowaniem przez Hamburg i Gdańsk. Dostawa prompt i na załadowanie regularne co miesiąc aż do nowych zbiorów, po cenach dzisiejszych na bardzo dogodnych warunkach. 4523
AJENCI JENERALNI:
S. A. Lambert i Krzysiak
WARSZAWA, Necota 8. Adres tel: „Lambro”. Telefon 76-56.
Lambert i Krzysiak
Sp. z ogr. odp. GDAŃSK, Karrenwall 8. Adr. tel: „Lambrobalt” Telefon 30-32.

Poszukujemy zaraz jeszcze:
150 dzielnych szwelarzy
do wyrabiania podkładów,
70-80 cieśli
do wyrabiania drzewa kantowego (w akordzie),
100 zdoln. robotników
do korowania masztów wzgl. słupów telegraf.
Zgłoszenia spieszące do
Zarządu Przedsiębiorstwa Obrzycko
Obrzycko powiat Szamotuły. 4745

Kino Nowości Sensacyjny dramat salonowy **Taniec miliardów** z precudną Czeską **MARJĄ KAMRADEK** w roli głównej. 3969
Dziś Premiera